

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	alapképzés	Tagozat	Nappali és levelező	Tanév/félév	2023/2024
Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	Денна та заочна	Навчальний рік/семестр	IV/7

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	Folklór
Назва навчальної дисципліни	Фольклор
Tanszék	Filológia (Magyar nyelv és irodalom)
Кафедра	Філологія (Угорська мова та література)
Képzési program	014 Középfokú oktatás Nyelv és irodalom (magyar)
Освітня програма	014 Середня освіта Мова і література (угорська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	<p>Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 4 Előadás: nappali 30 levelező 8 Szeminárium/gyakorlat: nappali 18 levelező 0 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: nappali 72 levelező 112</p>
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	<p>Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 4 Лекції: денна 30 заочна 8 Семінарські/практичні заняття: денна 18 заочна 0 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: денна 72 заочна 112</p>
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	<p>Kész Margit (PhD) kesz.margit@kmf.org.ua</p>
Викладач(и) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<p>Кейс Маргарита Юріївна к.ф.н kesz.margit@kmf.org.ua</p>
A tantárgy előkövetelményei	A tantárgy felvételének előfeltétele sikeres vizsga vagy szigorlat a következő tantárgyakból: magyar irodalom története, irodalomtudomány, a magyar nép története és kultúrtörténete.
Пререквізити навчальної дисципліни	Запропонована навчальна дисципліна є логічним продовженням курсів

	бакалаврського (першого) рівня вищої освіти: Вступ до літературознавства, Історія угорської літератури філософія, психологія, .
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>A tantárgy célja: Az oktatási folyamat során megalapozni a hallgatóban a folklór befogadásához, terepen való kutatásához szükséges ismereteket, kompetenciákat.</p> <p>Tárgya: A tantárgy keretein belül a hallgatók megismerkednek a hagyományos magyar népi szellemi kultúrával, annak fő sajátosságaival, ezen kollektív népi tudást kifejező folklórműfajokkal, mindezt kutatástörténeti keretbe foglalva.</p> <p>Feladatai: Ismertetni a hagyományos magyar szellemi kultúra fejlődési folyamatát, ránk maradt emlékeit, változásait. Betekintést nyújtania magyar folklórkutatás történetébe a kezdetektől napjainkig, különös tekintettel a 19-20 század, valamint a modern folklór fejlődési tendenciáira.. Minden témakör tekintetében kiemelten fókuszálva a kárpátaljai magyar folklór jellemzőire. Önálló, vagy csoportos gyűjtőmunka megszervezését, lebonyolítását segítő kompetenciák kialakítása</p> <p>Метою викладання дисципліни є забезпечення фахової підготовки сучасного вчителя-словесника, формування в студентів уявлення про фольклор як цілісну функціональну систему жанрів, розуміння проблем історії та теорії фольклору; залучення до скарбниці угорської народної поетичної творчості.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фольклор» є теоретичні основи науки про усну народну творчість угорського народу, її специфічні особливості.</p> <p>Завдання: сформувати цілісне розуміння жанрової системи фольклору; ознайомитися з провідними фольклористичними тенденціями XIX-XX ст, та сучасним станом розвитку фольклору та фольклористики; сформувати розуміння фольклорного твору як естетичного явища у нерозривній єдності форми і змісту; ознайомитися з особливостями розвитку регіонального фольклору; виробити навички збирацької роботи</p> <p>Kialakítandó kompetenciák A hallgatók képessé válnak a folklórműfajok rendszerének, formai-tartalmi rendezőinek elméleti definiálására, gyakorlatban való felismerésére, alkalmazására.</p> <p>Kialakítani a hagyományos népi kultúra lokális szegmense iránti érdeklődést, felelősségteljesen tevékeny értékmenő képességet</p> <p>Más nemzetiségek és kultúrák megismerésére, a kultúrák közötti kapcsolatok kialakítására nyitott értelmiségiek képzését elősegítő képességek kialakítása</p> <p>Предметні компетентності: вміння сприйняти, осмислити, оцінити фольклорні твори, їх жанрову специфіку, ритуально-міфологічну основу та обрядові функції; вміння досягнути провідні тенденції генезису, чинники й передумови розвитку фольклорного процесу; орієнтуватися в жанровій системі фольклору, визначати специфічні ознаки поетики усних народних зразків; аналізувати фольклорні тексти, послуговуючись фольклористичним науковим термінологічним апаратом; володіти методологією і методами наукового дослідження, виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру.</p>

	<p>A tantárgy főbb témakörei: A folklór és a folklorisztika fogalma. A folklórműfajok legjellemzőbb elméleti sajátosságai. A magyar folklórkutatás története a kezdetektől napjainkig. A folklorizmus és folklorizáció. A hősi ének, sámánének, archaikus ima, siratóének. A népmese és monda fogalma, elnevezése, műfaji meghatározása. Népballada és a népdal meghatározása, története, csoportosítása. Kisepikai prózaműfajok Népi játékok, gyermekköltészet. Magyar népszokások. Kalendáris szokások: tavasz, nyár őszi, téli népszokások. Az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokások. A munkához kapcsolódó szokások. Dramatikus népszokások: betlehemezés, farsangi alakoskodás, húsvéti dramatikus népszokások. Néphit, népi gyógyászat, népi vallásosság. Népi írásbeliség. Népművészet. A hagyományos népköltészet átalakulása.</p> <p>Основна тематика Фольклор і фольклористика. Світоглядні системи фольклору. Героїчний епос. Балади. Казкова проза. Дитячий фольклор. Народна пареміологія. Календарні обряди і народна зимового та весняного циклів. Календарні обряди і народна літнього та осіннього циклів. Весільні родинно-сімейні обряди та усна словесність Родильні, похоронні обряди та народна творчість Народна драма</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A önálló gyűjtőmunka, házi dolgozat során megszerezhető maximálisan 60 pont. A vizsgán megszerezhető 40 pont. A vizsgatételek három (két elméleti és egy gyakorlati) vizsgakérdésből állnak: egyenként 15, 15 és 10 pontot érnek.</p>
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Kósa László: A Magyar Néprajz tudománytörténete. Budapest, Osiris Kiadó, 2001 A Magyar folklór (szerk: Voigt Vilmos) Budapest, Osiris Kiadó, 1998. Erdélyi Zsuzsanna: „Hegyet hágék, lőtöt lépék” Kaposvár, 1974. Magyar Néprajz III-VIII. Budapest, 1988-2000. Tátrai Zsuzsanna-Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Budapest, Planétás Kiadó, 1997.</p>

Kész Margit: Sok szép imádságot leírtam". Archaikus imák a szakrális népi kéziratok füzetekben Ugocsa megye magyar falvaiban. In Jakab Albert Zsolt – Peti Lehel (szerk.): Aranymadár. Tanulmányok Tánzos Vilmos tiszteletére. 79–92. Kolozsvár: IDEA Nyomda, 2019

Kész Margit: A rchaikus népi imádságok az egyéni vallásgyakorlatban a 21. századi Kárpátalján. In: Tánzos Vilmos (szerk.): Mágia, ima, misztika. Tanulmányok a népi vallásosságról. Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egyesület. Kríza János Néprajzi Társaság, 2019. 113-130.

Kész Margit: Gyógyító hagyomány Kárpátalján Úgy ne ártson néked... Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség - Ungvár, 2006

Kész Margit: „Foly a szent vére, szomorkodik szent lelke, hervad szent színe” - archaikus népi imádságok Kárpátalján. Együtt folyóirat. A Magyar Írószövetség kárpátaljai írócsoportjának folyóirata 2016/5 71-83

http://epa.oszk.hu/00500/00595/00069/pdf/EPA00595_egyutt_2016_5_071-083.pdf

Kész Margit: A szakrális kommunikáció verbális megnyilvánulása Kárpátalján a 21. században Néprajzi Látóhatár XXI./2. (2012) 5-33

Kész Margit: „Toldjuk a mesét tovább...” – A magyar népmese jellegzetességei különös tekintettel a kárpátaljai kutatási lehetőségekre. Mesemondásra buzdító jó tanácsok. Közoktatás. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség 2016

Kész Margit: A népmese kutatás lehetőségei Kárpátalján a 21. században In: Gazdag Vilmos-Karmacs Zoltán-Tóth Enikő (szerk.): Értékek és kihívások II. Autdor-Shark, Ungvár 2016

Ruszin-magyar kölcsönhatások és párhuzamok az archaikus/apokrif eredetű szövegekben Kárpátalján <http://chartaxxi.eu/kesz-margit-ruszin-magyar-kolcsonhatasok-archaikus-szovegekben/>

Kész Margit – Kész Barnabás – Gál Adél – Mónus Dóra – Csurman-Puskás Anikó: Adalékok a kárpátaljai magyar folklór tanulmányozásához Módszertani segédlet

(https://kmf.uz.ua/wpcontent/uploads/2023/05/adalekok_karpatalja_folklorjanak_tanulmanyozasahoz.pdf)

Іваннікова Л. Фольклоризація усної історії як механізм збереження історичної пам'яті народу. Український фольклор: методологія дослідження, динаміка функціонування: Колективна монографія. К. : ПАЛ ІВОДА А. В., 2014. С. 58-68.

. Magyar Néprajz nyolc kötetben <http://mek.niif.hu/02100/02152/html>